

Nahtigal - izpitna vprašanja

1. STATUT kot temeljni akt delniške družbe

Sprejem statuta je torej začetek postopka ustanovitve delniške družbe.

Statut mora določati vse temeljne statusne sestavine delniške družbe.

Obvezna vsebina statuta:

- ime, priimek in prebivališče ali firmo in sedež vsakega ustanovitelja, firmo in sedež družbe ter dejavnosti družbe,
- znesek osnovnega kapitala, nominalni znesek delnic in število delnic vsakega nominalnega zneska,
- sistem upravljanja (enotirni ali dvotirni), število članov organov vodenja ali nadzora,
- oliko in način objav, pomembnih za družbo in delničarje; čas trajanja družbe, če je ustanovljena za določen čas, in način prenehanja družbe.

Statut lahko posamezna vprašanja, ki jih ureja zakon uredi drugače samo, če zakon to izrecno določa. S statutom se lahko dodatna vprašanja uredijo, le če zakon teh vprašanj ne ureja celovito - **načelo statutarne strogosti**.

DELNIŠKA RAZMERJA V STATUTU

Ustanovitelj oz. delničarji so tisti, ki s statutom morajo določiti vse v zvezi z delnicami in osnovnim kapitalom delniške družbe. V statutu se glede delnic obvezno določijo: nominalna vrednost delnice, število delnic vsake nominalne vrednosti, če ima družbe kosovne delnice, alo se delnice glasijo na prinosnika in na ime.

Če se tako odločijo delničarji, se s statutom lahko določi del (ne več kot 50 %) prednosnih delnic, ki so lahko tudi brez glasovalne pravice pod pogojem, da se določijo tudi prednosti oz. dodatne previge, ki se zagotavljajo imetnikom prednostnih delnic, in pod pogojem, da se prednosti tudi uresničujejo.

2. UPRAVLJANJE DELNIŠKE DRUŽBE

Delniško družbo ustanovi en ali več ustanoviteljev, ki sprejejo statut. Družbo zastopajo osebe, ki so določene z zakonom ali aktom o ustanovitve družbe.

Organi delniške družbe:

- organi vodenja ali nadzora so uprava, upravni odbor in nadzorni svet,
- družba lahko izbere dvotirni sistem upravljanja družbe z upravo in nadzornim svetom ali enotirni sistem upravljanja družbe z upravnim odborom.

Pojem organi delniške družbe je torej širši od pojma organi vodenja ali nadzora, ki ga uvaja ZGD-1; pojem organi delniške družbe namreč vključuje tudi skupščino!

Uprava in upravni odbor nista med seboj primerljiva organa, saj uprava opravlja zgolj poslovodske pristojnosti, upravni odbor pa poslovodske in nadzorstvene pristojnosti.

Skrbnost in odgovornost:

1. član organa vodenja ali nadzora mora pri opravljanju svojih nalog:
  - ravnati v dobro družbe s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika in
  - varovati poslovno skrivnost družbe.

2. člani organa vodenja ali nadzora:
  - so solidarno odgovorni družbi ,
  - za škodo, ki je nastala kot posledica kršitve njihovih nalog,
  - razen če dokažejo, da so pošteno in vestno izpolnjevali svoje dolžnosti.

3. UPRAVA, NADZORNI SVET, SKUPŠČINA**UPRAVA:**

Po zakonu uprava (če gre za dvotirni) oz. upravni odbor (če gre za enotirni način upravljanja) zastopa in predstavlja družbo.

Vodstvo družbe - Uprava vodi posle družbe samostojno in na lastno odgovornost. Uprava lahko ima enega ali več članov (direktorji). Če ima uprava več članov, sprejemajo odločitve soglasno, če statut ne določa drugače. Statut ne sme določiti, da pri različnih mnenjih glas posameznega člana ali posameznih članov prevlada nad večino.

Temeljna pristojno uprave je vodenje poslov. Poleg vodenja poslov sta pristojnosti uprave še zastopanje in predstavljanje družbe.

Uprava je dolžna po zakonu:

- poročati nadzornemu svetu,
- dolžna je pripraviti letno poročilo (enako upravni odbor),
- predlog za delitev dobička,
- dolžna je dati sodišču predlog za imenovanje člana nadzornega sveta, takoj ko ugotovi, da število članov ni zadostno za sklepčnost nadzornega sveta,
- dolžna je vsako zamenjavo članov nadzornega sveta takoj objaviti in prijaviti v register.

Uprava (tudi upravni odbor) odloči o sklicu skupščine, podati mora predloge skupščini za sprejemanje sklepov, ima posebne naloge v zvezi s sklicevanjem skupščine.

Pri sprejemanju odločitev o vodenju mora uprava upoštevati predvsem interes družbe oz. družbinega podjetja. Uprava mora pri opravljanju svojih nalog ravnati v dobro družbe.

Poročila nadzornemu svetu:

Uprava vsaj enkrat v četrtletju poroča nadzornemu svetu o:

- načrtovani poslovni politiki in drugih načelnih vprašanjih poslovanja;
- donosnosti družbe, še posebej donosnosti lastnega kapitala;
- poteku poslov, še posebej prometu in finančnem stanju družbe, in
- poslih, ki lahko pomembno vplivajo na donosnost ali plačilno sposobnost družbe.

Nadzorni svet lahko zahteva poročilo tudi o drugih vprašanjih. Uprava mora obveščati nadzorni svet o vprašanjih, ki se nanašajo na poslovanje družbe in z njo povezanih družb.

Uprava mora nemudoma po sestavi predložiti letno poročilo nadzornemu svetu. Če ga je treba revidirati, ga je treba predložiti skupaj z revizorjevim poročilom. K letnemu poročilu mora uprava priložiti tudi predlog za uporabo bilančnega dobička, ki ga bo predložila skupščini.

Nadzorni svet lahko od uprave kadarkoli zahteva poročilo o vprašanjih, ki so povezana s poslovanjem družbe in pomembneje vplivajo na položaj družbe ali je zanje razumno pričakovati, da bodo pomembneje vplivale nanj.

Poročila morajo ustrezati načelu vestnosti in verodostojnosti.

Zastopanje in predstavljanje:

Uprava zastopa in predstavlja družbo. Če ima uprava več članov, zastopajo družbo skupno, če statut ne določa drugače. Pri skupnem zastopstvu učinkuje izjava volje, dana kateremukoli članu uprave, proti družbi kot celoti, če so pooblaščenici vsi skupaj.

Statut družbe ali nadzorni svet, če je to s statutom predvideno, lahko določi, da so za zastopanje pooblaščenici člani uprave posamično ali skupaj vsaj dva člana uprave ali član uprave skupaj s prokuristom.

NADZORNI SVET:

Statut določi število članov nadzornega sveta in njegovo sestavo. Ta ureditev mora biti v skladu z zakonom, kar pomeni, da mora nadzorni svet šteti najmanj 3 člane in da so njegovi člani le ljudje, ki izpolnjujejo pogoje po ZGD-1.

Posebni pogoji za člane nadzornega sveta:

Član nadzornega sveta ne more biti:

- član uprave ali upravnega odbora od družbe odvisne družbe;
- prokurist ali pooblaščenec te družbe;
- član uprave druge kapitalske družbe, v katere nadzornem svetu je član uprave te družbe;
- oseba, ki je član nadzornega sveta ali upravnega odbora že v treh družbah, ali
- oseba, ki ne izpolnjuje pogojev, ki jih določa statut.

Nadzorni svet lahko največ za eno leto imenuje svojega člana za začasnega člana uprave, ki nadomešča manjkajočega ali zadržanega člana uprave. V tem času ne sme delovati kot član nadzornega sveta. Ponovno imenovanje ali podaljšanje mandatne dobe je dopustno, če celotna mandatna doba s tem ni daljša od enega leta.

Odpoklic članov nadzornega sveta:

Skupščina lahko odpokliče člane nadzornega sveta, ki jih je izvolila, pred potekom mandatne dobe. Za sklep o odpoklicu je potrebna najmanj tričetrtinska večina oddanih glasov. Statut lahko določi višjo večino in druge zahteve.

Člana nadzornega sveta, ki so ga v nadzorni svet imenovali upravičeni delničarji v skladu z drugim odstavkom prejšnjega člena, lahko delničarji kadarkoli odpokličejo in ga nadomestijo z drugim članom. Skupščina ga lahko odpokliče z navadno večino glasov, če preneha pravica do imenovanja.

Nadzorni svet - pristojnosti

1. Pristojnosti nadzornega sveta so:
  - nadzorovanje vodenja poslov družbe, pri čemer lahko pregleduje tudi knjige, dokumentacijo, blagajno itd.
  - sprejema četrtna in druga poročila uprave,
  - sprejema letno poročilo - če nadzorni svet potrdi letno poročilo, je sprejeto,
  - daje soglasje na posle uprave, ne more pa se vodenje poslov prenesti na nadzorni svet
  - sklicuje skupščino,

2. Nadzorni svet izrecno odloča o:
  - imenovanju in odpoklicu uprave,
  - prejemkih članov uprave in o morebitnih znižanjih le-teh,
  - soglasju članom uprave, da opravljajo pridobitno dejavnost na področju dejavnosti družbe,
  - odobritvi posojil članom uprave in prokuristom.

Vodenje poslov se ne more prenesti na nadzorni svet.

SKUPŠČINA

Skupščina družbe je hierarhično gledano najvišji organ delniške družbe, v kateri delničarji praviloma uresničujejo svoje pravice v zadevah družbe.

Pristojnosti skupščine:

1. kadrovske odločitve:
  - imenuje in odpokliče člane nadzornega sveta,
  - odloča o razrešnici članov nadzornega sveta in uprave,
  - imenuje revizorja,
2. poslovne odločitve:
  - sprejemanje letnega poročila, letnih bilanc in odločanje o delitvi dobička oz. prikrivanje izgube,
  - dajanje soglasij k posameznim poslovnim odločitvam na predlog uprave,
3. temeljne odločitve v družbi:
  - sprejem in sprememba statuta,
  - odločanje o zvišanju ali zmanjšanju osnovnega kapitala,

- sklenitev podjetniških pogodb,
- statusne spremembe,
- odločitev o prenehanju družbe in drugih zadevah, če tako v skladu z zakonom določa statut, ali drugih zadevah, ki jih določa zakon.

Skupščina je pristojna za sprejetje letnega poročila samo, če nadzorni svet ali upravni odbor letnega poročila ni potrdil, če organi vodenja ali nadzora prepustijo odločitev o sprejetju letnega poročila skupščini ali če tako določa statut družbe, ki je izbrala enotni sistem upravljanja; v tem primeru morajo biti v poročilu, ki ga nadzorni svet ali upravni odbor predloži skupščini, navedeni ustrezni sklepi organov vodenja ali nadzora.

Skupščinski sklep:

Za sklep skupščine je potrebna večina najmanj treh četrtin pri sklepanju zastopanega osnovnega kapitala. Statut lahko določa drugačno kapitalsko večino, vendar ne manj kot večino pri sklepanju zastopanega osnovnega kapitala, če je pri sklepanju zastopana najmanj polovica osnovnega kapitala. To pa ne velja za spremembo dejavnosti družbe in za primere, za katere je z zakonom predpisana višja kapitalska večina. Statut lahko določa tudi druge zahteve.

O sklicu skupščine odloča uprava oz. upravni odbor. Sklic skupščine je javen (z javno objavo), pri čemer je treba navesti tudi vse podatke o sami družbi ter o okoliščinah v zvezi s sejo, vključeno s pogoji za udeležno na seji skupščine. Pri sklicu je treba upoštevati določbe, ki urejajo sklicni rok, objavo dnevnega reda, sporočila za delničarje in člane nadzornega sveta,... Skupščina se opravi kot seja, zasedanje, praviloma na sedežu družbe.

4. DELNIČARJI, DELNICE

Delniška družba je družba, ki ima osnovni kapital (osnovno glavnico) razdeljen na delnice.

Delniška družba je upnikom odgovorna za svoje obveznosti z vsem svojim premoženjem.

Delničarji niso odgovorni za obveznosti družbe upnikom.

Osnovni kapital se glasi na nominalni znesek v eurih. Najnižji znesek osnovnega kapitala je 25.000 eurov.

Delnice in denarna vplačila zanje se vpisujejo samo pri bankah.

DELNIČARJI

Načelo enakega položaja delničarjev:

Organi družbe morajo delničarje ob enakih pogojih enako obravnavati.

Glavna obveznost delničarjev:

Delničarji morajo vplačati emisijski znesek vpisanih delnic na račun družbe ali ji izročiti stvarne vloške.

Delničarjeva pravica do obveščnosti:

Poslovodstvo mora na skupščini dati delničarjem zanesljive podatke o zadevah družbe, če so potrebni za presojo točk dnevnega reda. Na vprašanja delničarjev z isto vsebino lahko da podatke v skupnem odgovoru. Pravica do obveščnosti velja tudi za pravna in poslovna razmerja družbe s povezanimi družbami.

DELNICE

Delnica je temeljni opredelilni znak delniške družbe in je oblika lastninskega financiranja družbe.

Delnica tako predstavlja na eni strani sorazmerni del osnovnega kapitala, nadalje je delnica tudi listina in kot takšna vrednosti papri, hkrati pa je tudi temelj za pravice, ki jih označujemo kot članske oz. korporacijske, in tako predstavlja skupek članskih pravic.

Delnica zagotavlja **pravico do upravljanja oz. nadzorstva** v delniški družbi. Hkrati delnica vsebuje pravice do udeležbe pri dobičku delniške družbe ter do udeležbe pri t. i, likvidacijskem premoženju ob prenehanju delniške družbe, vendar po poplačilu upnikov.

Načelo sorazmernosti pravic z deležem, ki ga ima delnica v osnovnem kapitalu.

Glede na pravice, ki izhajajo iz delnice razlikujemo - navadne in prednostne delnice.

Navadne delnice zagotavljajo: pravico do udeležbe pri upravljanju družbe, pravico do dela dobička in pravico do dela preostalega premoženja po likvidaciji. Navadne delnice torej zagotavljajo tako članske (upravljske) kot tudi premoženjske pravice.

Prednostne delnice zagotavljajo: prednost pri izplačilu vnaprej določenih zneskov ali odstotkov od nominalne vrednosti delnic ali dobička, prednost pri izplačilu pri likvidaciji družbe in druge pravice, določene s statutom. Družba ne sme imeti le prednostih delnic!

Prednostne delnice brez glasovalne pravice:

Delnicam, ki vsebujejo prednostno pravico pri razdelitvi dobička, se glasovalna pravica lahko izključi (prednostne delnice brez glasovalne pravice).

Pravice prednostnih delničarjev:

Prednostne delnice brez glasovalne pravice zagotavljajo vse pravice, ki jih ima delničar iz delnice, razen glasovalne pravice.

Če prednostni znesek ni izplačan v enem letu ali ni izplačan v celoti in zaostanek v naslednjem letu ni doplačan, imajo prednostni delničarji glasovalno pravico, dokler se zaostanki ne izplačajo. V tem primeru se prednostne delnice upoštevajo tudi pri izračunu z zakonom ali statutom zahtevane kapitalske večine.

Revizija zaradi preveritve ustanovitvenih postopkov ter vodenja posameznih poslov družbe.

5. ENOTIRNI - DVOTIRNI SISTEM

Upravljanje delniških družb je lahko dvotirno (z upravo in nadzornim svetom) ali enotirno (brez nadzornega sveta) z upravnim odborom. V obeh načinih upravljanja je organ delniške družbe tudi skupščina, ki je zbor vseh delničarjev in ki v dvotirnem načinu voli nadzorni svet, v enotirnem pa upravni odbor.

Uprava, nadzorni svet in skupščina so organi dvotirnega načina upravljanja delniške družbe, upravni odbor in skupščina pa sta organa enotirnega načina upravljanja delniške družbe.

Enotirni sistem:

- upravni odbor vodi družbo in nadzoruje izvajanje njenih poslov, najmanj 3 člani (če zakon ne določa drugače),
- člane upravnega odbora imenuje skupščina (člani so imenovali za dobo največ 6 let),
- če ima upravni odbor več članov, se mora eden imenovati za predsednika,
- upravni odbor sestavi, preveri in potrdi letno poročilo,
- upravni odbor lahko in tudi mora sklicati skupščino kadar je to v korist družbe in ko zakon ali statut družbe to izrecno določa,
- upravni odbor zastopa in predstavlja družbo,
- upravni odbor lahko imenuje eno ali več komisij (npr. revizijsko komisijo, komisijo za imenovanje, komisijo za prejemke),
- o odpoklicu članov upravnega odbora pred potekom mandatne dobe odloča skupščina.

Dvotirni sistem:

- uprava vodi posle družbe samostojno in na lastno odgovornost,
- uprava lahko ima enega ali več članov (direktorji),
- če ima uprava več članov, sprejemajo odločitve soglasno, če statut ne določa drugače,
- statut ne sme določiti, da pri različnih mnenjih glas posameznega člana ali posameznih članov prevlada nad večino.

6. PRAVILA ODŠKODNINSKE ODGOVORNOSTI + ZFPPIPP (Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju)

Zakon za vse člane vodenja in nadzora pravila dolžne skrbnosti in odgovornosti ureja na enak način. Zakon določa, da mora član organa vodenja ali nadzora pri opravljanju svojih nalog ravnati v dobro družbe in s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika. Člana organa vodenja ali nadzora v okviru njegove dolžnostne vezanosti za skrbno ravnanje dodatno veže dolžnost varovanja poslované skrivnosti družbe.

Odškodninska odgovornost:

1. članu organa vodenja ali nadzora ni treba povrniti škode, če dejanje, s katerim je bila družbi povzročena škoda, temelji na zakonitem skupščinskem sklepu,
2. odškodninska odgovornost člana poslovodstva ni izključena, čeprav je nadzorni svet ali upravni odbor odobril dejanje.
3. družba se odškodninskim zahtevkom lahko odreče ali jih pobota:

- šele tri leta po nastanku zahtevka,
  - če s tem soglašata skupščina in če temu pisno ne ugovarja manjšina, ki ima skupno vsaj desetino osnovnega kapitala,
4. odškodninski zahtevki, ki ga ima družba do člana organa vodenja ali nadzora, lahko uveljavljajo tudi upniki družbe, če jih družba ne more poplačati.

Odškodninska odgovornost zaradi vpliva tretjih oseb:

1. oseba, ki s svojim vplivom na družbo namenoma pripravi člane organov vodenja ali nadzora, prokurista ali poslovnega pooblaščenca do tega, da posluje v škodo družbe ali njenih delničarjev, mora družbi povrniti zaradi tega nastalo škodo:
  - delničarjem mora povrniti nastalo škodo, če so bili oškodovani, ne glede na škodo, ki jim je bila povzročena z oškodovanjem družbe.
2. Poleg članov organov vodenja ali nadzora je kot solidarni dolžnik odgovoren tudi tisti, ki je s škodljivim dejanjem pridobil koristi, če je dejanje storil namenoma.:
  - odškodninski zahtevki družbe lahko uveljavljajo tudi njeni upniki, če jih družba ne more poplačati.

Delničarjem mora povzročitelj povrniti nastalo škodo, če so bili oškodovani ne glede na škodo, ki jim je bila povzročena z oškodovanjem družbe - to je njihov odškodninski zahtevki.

ZFPPIPP:

Odškodninska odgovornost - civilno pravo! - če so znaki kapitalske neustreznosti, insolventnosti je "direktor" odškodninsko odgovoren če ne ukrepa!

Razlika likvidacija, stečaj:

- pri likvidaciji ima podjetje sredstva za poplačilo upnikov, je še dovolj premoženja. Likvidacija je redni način prenehanja poslovanja podjetja (npr. do doseženo zastavljen cilj),
- stečaj je izredni način, podjetje se odloči za stečaj takrat, ko dolgi presegajo premoženje družbe.

Kapitalska sposobnost - da je vedno dovolj kapitala.

Insolventnost - da podjetje ni sposobno plačevati rednih obveznosti pri poslovanju. Likvidnost - plačilna sposobnost podjetja.

Kratkoročna in dolgoročna plačilna sposobnost; kapitalska ustreznost; dolgoročni viri financiranja:

Kratkoročna plačilna sposobnost je sposobnost pravne ali fizične osebe v določenem časovnem obdobju poravnati vse obveznosti, ki so zapadle v tem časovnem obdobju.

Dolgoročna plačilna sposobnost je trajna sposobnost pravne ali fizične osebe izpolniti vse obveznosti ob njihovi zapadlosti.

Pravna oseba ali podjetnik je dolgoročno plačilno sposoben, če je obseg njegovih dolgoročnih virov financiranja zadosten glede na obseg in vrste poslov, ki jih opravlja, ter tveganja, ki jim je izpostavljen pri opravljanju teh poslov (v nadaljnjem besedilu: kapitalska ustreznost).

Dolgoročni viri financiranja pravne osebe ali podjetnika so:

- kapital kot njegov lastni vir financiranja in
- tiste njegove obveznosti kot tuji dolgoročni viri financiranja, ki so po svojih lastnostih in namenu v skladu s pravili poslovnofinančne stroke primerne za kritje obveznosti iz poslovanja in izgub zaradi tveganj, ki jim je pravna oseba ali podjetnik izpostavljen pri svojem poslovanju.

Temeljne obveznosti posloводства:

Posloводство mora zagotoviti, da družba posluje v skladu s tem zakonom in pravili poslovnofinančne stroke. Posloводство mora pri vodenju poslov družbe ravnati s profesionalno skrbnostjo poslovnofinančne stroke in si pri tem prizadevati, da je družba vedno kratkoročno in dolgoročno plačilno sposobna.

Poročilo o ukrepih finančnega prestrukturiranja:

Če družba postane insolventna, mora posloводство v enem mesecu po nastanku insolventnosti nadzornemu svetu predložiti poročilo o ukrepih finančnega prestrukturiranja.

Poročilo o ukrepih finančnega prestrukturiranja mora vsebovati:

1. opis finančnega položaja družbe,
2. analizo vzrokov za insolventnost in
3. mnenje posloводства, ali obstaja najmanj 50-odstotna verjetnost, da bo mogoče uspešno izvesti finančno prestrukturiranje družbe tako, da bi družba znova postala kratkoročno in dolgoročno plačilno sposobna.

Sklic skupščine:

Pravila, določena v tem členu, se uporabljajo, če je v skladu s poročilom o ukrepih finančnega prestrukturiranja treba opraviti povečanje osnovnega kapitala družbe z

novimi denarnimi vložki, o katerem mora odločiti skupščina.

Sklicati je treba skupščino, ki bo odločala o povečanju osnovnega kapitala iz prvega odstavka tega člena, vsaj 15 dni pred dnem zasedanja skupščine.

Poslovodstvo mora objaviti sklic skupščine, ki bo odločala o povečanju osnovnega kapitala iz prvega odstavka tega člena, v treh delovnih dneh po poteku roka za dan, ki ni poznejši od enega meseca po poteku tega roka.

Če je v skladu s poročilom o ukrepih finančnega prestrukturiranja družba kapitalsko neustrezna, ni pa še nastal položaj prezadolženosti ali trajnejše nelikvidnosti, lahko vsak družbenik ali član nadzornega sveta da nasprotni predlog k predlogu sklepa iz prvega odstavka tega člena, za sprejetje sklepa o prenehanju družbe in začetku likvidacije.

Obveznost poslovodstva vložiti predlog za začetek stečajnega postopka:

Poslovodstvo mora v treh delovnih dneh vložiti popoln predlog za začetek stečajnega postopka:

- če je mnenje poslovodstva (opis ukrepov finančnega prestrukturiranja da družba znova postane plačilno sposobna) odklonilno ali
- če skupščina ne sprejme sklepa (da se finančno prestrukturiranje opravi zaradi povečanja osnovnega kapitala družbe z novimi denarnimi vložki) ali
- v roku za vpis in vplačilo delnic niso vpisane in vplačane vse delnice, ki so predmet povečanja osnovnega kapitala.

7. RAZLOG ZA ODPOKLIC UPRAVE

Imenovanje in odpoklic uprave:

1. Člane uprave in predsednika imenuje nadzorni svet. Ponovno ne smejo biti imenovani prej kot eno leto pred potekom mandatne dobe uprave.
2. Nadzorni svet lahko odpokliče posameznega člana uprave ali predsednika:
  - če huje krši obveznosti;
  - če ni sposoben voditi poslov;
  - če mu skupščina izreče nezaupnico, razen če je nezaupnico izrekla iz očitno neutemeljenih razlogov, ali
  - iz drugih ekonomsko-poslovnih razlogov (pomembnejše spremembe v strukturi delničarjev, reorganizacija in podobno).

8. MALI DELNIČARJI (posebnosti upravljanja delničarjev v državni lasti)

Mali delničarji so pomembni, saj vplivajo na razvoj s svojimi prihranki. ZGD je naklonjen malim delničarjem (npr. enako obravnavanje položaja vseh delničarjev).

Mali delničarji:

- vsi mi, ki smo pripravljene vlagati na borzi in sicer dolgoročno z željo, da bi povečevali vrednost svojega denarja,
- so pomembni pri investiranju kapitala,
- so zelo ranljivi (tveganje na trgu),
- z ustavo so še posebej zaščiteni (tveganje da lahko manjšina dobi večjo vlogo kot večina - varovalka, s tem, da je to v družbi uravnoteženo),
- dolgorčni interes, da se družba uspešno razvija.

Pravice malih delničarjev:

- ničnost in izpodbojnost skupščinskih sklepov (sklepi morajo biti v skladu z ZGD),
- možnost sklicati izredno skupščino,
- možnost nasprotnega predloga,
- zahtevati izredno revizijo poslovanja, imenovanje drugega revizorja,
- izstisnitev malih delničarjev (se kupi njihove delnice in se jih skompezira, potem pa izstopijo),
- izplačilo dividend.

Prihodnost malega delničarja v Sloveniji?

V Sloveniji so ustanovili nevladno organizacijo, ki se imenuje Društvo Mali delničarji Slovenije. Poudarek je na tem, da so mali delničarji skupaj močnejši ter cilja takšnega delovanja sta predvsem uspešno upravljanje naložbe, vključevanje v organe nadzora, opozarjanje na napake, ter promocija morebitnih uspehov organizacije in ne posameznika, z namenom osveščanja in izobraževanja malih delničarjev o njihovih pravicah in tudi dolžnostih.

9. TRG KAPITALA

Trg kapitala - City, Wallstreet, Milano, Tokio, Frankfurt, Singapur, Varšava, Dunaj, Praga...)

Trg kapitala - funkcije:

- posredovanje med tistimi, ki imajo prihranke v družbi in tistimi, ki potrebujejo financiranje,
- da zna selekcionirati med dobrimi in slabimi podjetji,
- razprši tveganje,
- nadzoruje, spremlja investicije,
- odpira priložnosti za investicije in male delničarje.

Problem trga kapitala:

- nezaupanje ljudi, da vlagajo v trg kapitala (delnice)
- nezaupanje je vzrok hujših kršitev (manipulacij donosov) pri upravljanju vzajemnih skladov v preteklih letih,

- __majhnost trga povzročča, da se na eni strani ne morejo omogočiti razmere za dovolj veliko ponudbo, ki bi zagotavljala dovolj veliko razpršenost naložb (tako je tudi tveganje manjše), na drugi pa razmere za dovolj veliko povpraševanje po vrednostnih papirjih, ki bi zagotavljajo ustrezno tržnost naložb,
- nepreglednost poslovanje podjetij,
- __neprimerna davčna politika.

Kako oživiti trg kapitala?

- vlaganje v trženje slovenskega trga - investitorje bi bilo potrebno prepričati, da smo politično in pravno stabilna država in da ima naša ekonomija dobre možnosti za ekspanzijo na področje bivše Jugoslavije,
- podjetja, katerega vrednosti papirji kotirajo na borzi, mora točno, korektno in pravočasno posredovati informacije javnosti, borzi in investitorjem - s tem podjetje pridobi pozitivno podobo v javnosti,
- likvidnost trga, večja izdaja obveznic zagotavlja večjo likvidnost, prav tako pogostost in stalnost izdaj - prešibka likvidnost slovenskega trga je posledica premajhnega zaupanja domačih vlagateljev v naložbe na borzo, nepreglednost pri poslovanju podjetij, davčne politike,... Eden od razlogov je tudi trgovanje s svežnji in trgovanje na sivem trgu. Delnice je težje prodati, povečuje se pa tudi tveganje da se bo delnica prodala po nižji ceni,
- poučiti male delničarje, da bi imeli več znanja o delovanju trga kapitala, da bi bili potem tudi bolj zaščiteni ter bi se tudi znali pravilno odločiti.

Zakaj rabimo dober sistem trga kapitala?

- zato ker je ta pozitivno vpliva na gospodarsko rast,
- zmanjšanje zadolženosti in boljša struktura financiranja največjih slovenskih korporacij,
- podpora pokojninski reformi in vsem oblikam varčevanja za starost,
- krepitev mednarodne konkurenčnosti slovenske finančne industrije,
- večja finančna stabilnost pri financiranju razvoja iz tujine.

Cena delnice - informacije ali podjetje dobro/slabo posluje, lahko napoveduje tudi prihodnost podjetja.

10. DELNIŠKA DRUŽBA - ostale stvari, ki jih je poudaril

Organizirano zbiranje pooblastil:

Finančne organizacije, združenje delničarjev in druge osebe, ki nameravajo na skupščini uresničevati glasovalno pravico na podlagi organizirano zbranih pooblastil, morajo biti pisno pooblašcene (pooblaščenca oseba).

Za organizirano zbiranje pooblastil se šteje vsako zbiranje pooblastil, ki je namenjeno več kot 50 delničarjem delniške družbe, ki so imetniki delnic z glasovalno pravico.

Pooblastilo osebi iz prvega odstavka tega člena velja le za eno skupščino. Vsebovati mora predloge sklepov, predlog pooblaščenca osebe za glasovanje k posameznim predlogom sklepov, poziv delničarju, naj ji da navodila za uresničevanje glasovalne pravice z opozorilom, da bo, če ji delničar ne bo dal drugačnega navodila, uresničevala glasovalno pravico po svojih predlogih, ki morajo biti v pooblastilu obrazloženi, in opozorilo, da lahko delničar pooblastilo kadarkoli prekliče.

Minister, pristojen za gospodarstvo, lahko predpiše vzorec pooblastila za glasovanje o posameznih zadevah na skupščini.

Pooblastila, zbrana v nasprotju z določbo prvega odstavka tega člena, in pooblastila, katerih vsebina je v nasprotju z določbami tretjega odstavka tega člena, so nična.

Imenovanje posebnega revizorja:

Če skupščina zavrne predlog za imenovanje posebnega revizorja, ga imenuje sodišče na predlog delničarjev, katerih skupni deleži znašajo najmanj desetino osnovnega kapitala ali katerih nominalni znesek ali pripadajoči znesek osnovnega kapitala znaša najmanj 400.000 eurov, če obstaja vzrok za domnevo, da je prišlo pri vodenju postopkov in poslov do nepoštenosti ali hujših kršitev zakona ali statuta.

Z odločbo o imenovanju posebnega revizorja naloži sodišče družbi, da založi predujem za kritje stroškov posebne revizije. Če družba predujma ne založi, ga sodišče izterja po uradni dolžnosti. Pritožba ne zadrži izvršbe.

Pravica revizorja do povrnitve stroškov:

Posebni revizor ima pravico do povrnitve stroškov in plačila za svoje delo. Stroške sodnega postopka v zvezi z imenovanjem posebnega revizorja in stroške za delo posebnega revizorja krije družba.

Določbe prejšnjih odstavkov ne izključujejo pravice družbe zahtevati povrnitev stroškov, ki so nastali zaradi neutemeljene posebne revizije, po splošnih pravilih o odškodninski odgovornosti.

Vložitev tožbe za povrnitev škode:

Poslovodstvo družbe mora v šestih mesecih od dneva skupščine vložiti tožbo za povrnitev škode, ki so jo družbi v zvezi z ustanovitvijo povzročili ustanovitelji ali za povrnitev škode v zvezi z vodenjem posameznih poslov družbe, ki je družbi nastala kot posledica kršitve dolžnosti članov organov vodenja ali nadzora, če tako sklene skupščina z navadno večino glasov.

Če je tožbo iz prejšnjega odstavka treba vložiti proti osebi, ki med odločanjem skupščine še vedno opravlja naloge člana organa vodenja ali nadzora, mora skupščina imenovati posebnega zastopnika.

Posebni zastopnik zastopa družbo v postopku pred sodiščem, ki odloča o utemeljenosti odškodninskega zahtevka in postopku v zvezi z izvršitvijo sodne odločbe, s katero je bilo odločeno o utemeljenosti takega zahtevka.

Vložitev tožbe v imenu družbe na zahtevo manjšine:

Če predlog za vložitev tožbe iz prvega odstavka prejšnjega člena na skupščini ni sprejet ali če skupščina v skladu z drugim odstavkom prejšnjega člena ne imenuje posebnega zastopnika ali če poslovodstvo ali posebni zastopnik ne ravnata v skladu s sklepom skupščine iz prvega odstavka prejšnjega člena, lahko tako tožbo v svojem imenu in za račun družbe vložijo delničarji, katerih skupni deleži znašajo najmanj desetino osnovnega kapitala ali katerih nominalni znesek ali pripadajoči znesek osnovnega kapitala znašajo najmanj 400.000 eurov.

Delničarji iz prvega odstavka tega člena morajo dokazati, da so bili imetniki delnic vsaj tri mesece pred dnem zasedanja skupščine, ki je zavrnila njihov predlog. Prav tako morajo ostati imetniki delnic do odločbe sodišča o tožbenem zahtevku, sicer se šteje, da so tožbo umaknili.

Izpodbojnost sklepa o uporabi bilančnega dobička:

Sklep skupščine o uporabi bilančnega dobička se lahko izpodbija, če je v nasprotju z zakonom ali statutom ali če je skupščina odločila, da se delničarjem dobiček ne deli najmanj v višini 4% osnovnega kapitala, če to po presoji dobrega gospodarstvenika ni bilo nujno glede na okoliščine, v katerih družba posluje.

11. GOSPODARSKE DRUŽBE V DRŽAVNI LASTI

Gospodarske družbe v državni lasti - energetika, promet, D.D., javne storitve...

Cilj:

- 1 odpiranje delovnih mest (socialni cilj),
- 2 visoka stropnja dobičkonosnosti,
- 3 infrastrukturna (po dostopnih cenah) - 2. in 3. v nasprotju!
- 4 investiranje v razvoj - 2. in 4. v nasprotju!

Da zasledujejo podjetja v državni listi mogotene cilje, ki so si med seboj v nasprotju, se izključujejo, kar je pa težja naloga v smislu vodenja (problem mnogoterih ciljev za doseganje rezultatov) --> država lahko naredi/potrebuje: dobrega managerja, ki ima vse potrebne infomarmacije (študij, praksa, izkušnje, izobraževanje, ohraniti profesionalnost).

Država:

- strategija upravljanja podjetja in določiti nadzorni svet, da to izvaja, določa tudi prioritete, cilje.
- država prevečkrat spreminja cilje! - zato so tudi podjetja neuspešna.

Država dober gospodar bi morala:

- zagotoviti, da se državno premoženje upravlja v skladu s smernicami OECD,
- izvajati celovito strategijo upravljanja državnega premoženja s pomočjo razvojnega načrtovanja upravljanja premoženja,
- dati večjo vlogo Agenciji za trg vrednostnih papirjev,
- premisliti o vzporednem reševanju gospodarske krize in krize človeških virov.

DRŽAVA KOT SLAB GOSPODAR - UPRAVLJANJE PODJETIJ V DRŽAVNI LASTI:

Rek pravi da dober gospodar kupuje, slab prodaja. Dokazano je, da postane država brez lastnih centrov znanja in odločanja neodporna. Vladajoča koalicija se je odločila za razprodajo velikih podjetij (Mercator, Petrol, Telekom), infrastrukture (Luka Koper, železnice, avtoceste), nacionalnih simbolov (Elan, Adria Airways) in uspešnih podjetij (Helios, Cinkartna, Steklarna Rogaška, Mladinska knjiga). Saj nakup teh podjetij zanima predvsem njihove konkurente, z namenom pridobiti njihove proizvode in tehnologijo, znanje in trg.

Medtem ko so v našo državo brez odpora prišli tuji trgovci (Baumax, Lidl, OMV, Sparkasse...) pa slovenska podjetja v Avstrijo ne morejo, saj Avstrija ščiti domača podjetja in daje garancije za kupovanje tujih.

Podjetja v državni lasti:

- DA:
  - mešana ekonomija
  - pravo ravnotežje,
- NE:
  - v primeru, da gredo stvari narobe, bo država reševala slabo poslovanje,
  - lastnik po eni, regulator trga po drugi strani (trg se mora razvijati po konkurenčnih pravilih!),
  - podjetja se prodajo konkurenčnim podjetjem, katera zanima tehnologija, proizvodi, znanje in trg - zaradi tega srednji razred izginja, prepad med revnimi in bogatimi se večja, saj je novim lastnikom eden primarnih učinkov nižanje stroškov,
  - državna podjetja so bolj zadolžena in manj dobičkonosna,
  - neustrezno vodena in regulirana s strani države